

KDAJ BO TRAKTOR, LJUBEZEN IN ROCK 'N' ROLL SPET FILMSKA ZGODBA?

GORAN VOJNOVIĆ

Traktor, ljubezen in rock'n'roll Branka Đurića je na žalost eden tistih preštevilnih slovenskih filmov, o katerih so govorili sodni izvedenci, takšni in drugačni revizorji ter predvsem dolga vrsta neplačanih avtorjev in filmskih delavcev. Filmu ni v popolnosti pomagal niti sanacijski program Filmskega sklada, njegova neskončna pot iz postprodukcijskega somraka pa še vedno traja.

Ko je bil po vseh možnih zapletih končno le prikazan na lanskoletnem Festivalu slovenskega filma, pa se je zdelo, da so ob vseh težavah in sporih, ki so spremljali njegov nastanek in tudi premierno predvajanje, končni izdelek, torej sam film, ljudje v Portorožu bolj ali manj spregledali. Predvsem so ga skoraj v celoti spregledali člani portoroške žirije, ki so filmu oziroma Urši Loboda namenili le nagrado za najboljšo scenografijo, čeprav bi si Đurićev *Traktor* zaslužil precej več. Skoraj nujni bi bili nagradi za najboljši scenarij (Miroslav Mandić, Branko Đurić in Feri Lainšček)

in najboljšo stransko moško vlogo (izjemni naturščik Jaka Fon), nikomur pa ne bi mogli zameriti, če bi nagrado podelil tudi Tanji Ribič za najboljšo žensko vlogo.

Edina sreča v tej sanacijski nesreči je, da je *Traktor, ljubezen in rock'n'roll* ena tistih brezčasnih zgodb, ki ji tudi tako mukotrpno in dolgotrajno romanje v slovenske kinodvorane ob dobro izpeljani promociji ne bi smelo pretirano škodovati in bo po vsej verjetnosti prej ali slej postala nova domača kino uspešnica. Čeprav sam Đurić trdi, da s *Traktorjem* ni ustvaril klasične komedije, je ta grenko-sladka ljubezenska zgodba polna humorja. Polna je tragikomičnih likov, polna domiselnih in dobro izpeljanih gagov ter mestoma zelo duhovitih dialogov, katerim dodatno živost priskrbi sočna prekmurščina. Poleg vsega naštetega pa je že dejstvo, da v glavni vlogi nastopi sam režiser, ki s svojo pojavo in značilnim nerodnim nastopom vnaša v film nevsiljivo in pristrčno karakterno komiko, pri mnogih gledalcih dovolj, da filmu nadenejo

etiketo komedije.

V osnovi pa gre za dokaj preprost, za literarne pripovedi Ferija Lainščka tipičen ljubezenski trikotnik, v katerem se vaški pionir rock'n'rolla Breza (Branko Đurić) zagleda v lepo natakario Silvijko (Tanja Ribič), hčerko premožnega gatarbajterja (Vlado Novak), ki pa je v skrivni ljubezenski zvezi s poročenim Gjirkošem (Jernej Kuntner). Ta seveda z njo nima resnih namenov in med vaščani skrbno ohranja svoj ugled družinskega človeka, a ko Silvijka iz obupa usliši Brezino ljubezen, si tudi Gjirkoš zaželi življenja z njo. Silvijka se kljub temu poroči z Brezo, zanosi pa z Gjirkošem in vse je nared za tragičen razplet.

To osnovno zgodbo je film že v scenariju močno nadgradil. Sam Branko Đurić je vanjo vpeljal rock'n'roll, ki postane v tej zgodbi klasičen leitmotiv in dobi pomembno vlogo pri natančnejšem odrejanju časovnega obdobja ter s tem tudi specifične zvočne in vizualne podobe filma. Predvsem pa rock'n'roll iniciira izjemen in duhovit tragikomičen glasbeni epilog, ki predstavlja enega izmed številnih vrhuncev filma.

Scenariju in tudi režiji poleg tega uspe odlično vpeljati in še bolj razviti številne stranske like, ki v veliki večini zelo dobro učinkujejo, pri čemer igralsko presenetijo tudi nekoč že odpisani igralski obrazi (Kuntner). Dodajmo še mnoge posrečeno umeščene detajle, s katerimi Đurić skoraj brez izjeme poantira določene motive v svoji zgodbi.

V filmu praktično ni lika, prizora ali detajla, ki bi obvisel oziroma ki ga film ne bi razvil, izpeljal in izkoristil za potrebe tega, kar želi povedati gledalcu. *Traktor, ljubezen in rock'n'roll* morda res ni najbolj avtorski izmed filmov, ki smo jih lani gledali v Portorožu, a je scenarijsko skoraj mojstrsko dovršen, režijsko pa suvereno in zrelo zamišljen ter tudi izpeljan. Poleg tega moramo režiserju Branku Đuriću priznati, da je ustvaril vizualno razkošen film, v njem pa mnoge filmsko poetične prizore, kjer namesto dialogov pogosto spregovorita skladna slika in zvok (še največkrat glasba), kar film in njegovega režiserja odpelje nekaj velikih filmskih korakov naprej od simpatičnega prvenca.

Morda le sem ter tja kakšen gag po nepotrebnem izzveni in zato kakšen prizor rahlo zaide v parodijo. Na nekaterih mestih bi film nedvomno potreboval več režijske in tudi montažne prefinjenosti, malenkost več zadržanosti oziroma strožje filmske drže, ki bi se uprla skušnjavi po izzivanju smeha za vsako ceno. Po domače povedano bi moral Đurić nekatere svoje štose zaključiti oziroma odrezati nekaj sekund prej, kot jih je.

Film, ki smo ga videli v Portorožu, ni bil dokončan in je tudi zaradi tega sprožal nekatere brčzas nepotrebne spore. Kopija filma je bila delovna, od direktorja fotografije (Sven Pepeonik) še nepotrjena in zato ni bila najbolj primerna za javno prikazovanje, tudi zvok

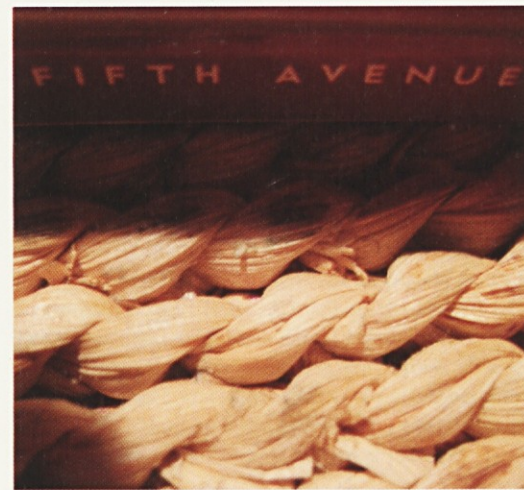
MOJ PRIZOR NI IZ CASABLANCE

IGOR LEONARDI

ni bil potrebne vrhunske kakovosti, kar je gledalcem ob težko razumljivi prekmurščini povzročalo še dodatne težave pri spremljanju filma in so se mnogi pogosto zatekali k angleškim podnapisom. Kljub temu so gledalci film sprejeli z navdušenjem in *Traktor, ljubezen in rock'n'roll* je le za zanemarljivo malenkost zaostal za *Petelinjim zajtrkom* v boju za nagrado občinstva. Če pomislimo na število gledalcev Naberšnikovega filma, bi Đurić gotovo pristal na malenkosten zaostanek tudi v slovenskih kinodvoranah, zaradi prepoznavnosti Branka Đurića in sodelovanja nekaterih znanih ex-jugoslovanskih obrazov (hrvaška glasbena legenda Kičo Slabinac v odlični vlogi šefa romskega orkestra, prisrčni Srečko Katanec v svoji prvi ter velika jugoslovanska igralka, pokojna Semka Sokolović Bertok, v eni zadnjih filmskih vlog) pa bi film lahko imel uspešnejšo distribucijo na področju bivše skupne države.

A vse to bo, če sploh bo, filmu prinesel čas. Trenutno je namreč njegova slovenska distribucija še vedno pod vprašajem. Film so sicer zavrteli na canski filmski tržnici, vendar bo bržkone potrebno najti partnerja, ki bo pripravljen vanj vložiti določena sredstva, ki bi med drugim omogočila dokončno poplačilo vseh nastalih dolgov in s tem konec neskončne in nikoli sanirane produkcije ter oznanila začetek neke veliko lepše in izključno filmske zgodbe.

moj prizor je ko v kinu pred mano nihče ne sedi
 moj prizor je ko na predavanju zaspim, ker mi je vse jasno
 moj prizor je ko zamudim poročila
 moj prizor je ko Matija igra bobne
 moj prizor je ko pridem na tržnico
 moj prizor je ko natakark takoj prinese
 moj prizor je ko mi ni treba gledat mjuziklov v gledališču
 moj prizor je ko mi ni treba delat mjuziklov v gledališču
 moj prizor je ko delam v gledališču z Borisom
 moj prizor je ko delam z Damjanom na filmu
 moj prizor je ko ne delam v gledališču in na filmu
 moj prizor je ko ne delam
 moj prizor je ko se ne delam da delam
 moj prizor je ko delam
 moj prizor je ko Matija igra na orglice
 moj prizor je ko mi na avtocesti nihče ne leze v rit
 moj prizor je ko sem že stuširan
 moj prizor je ko me ne boli zob
 moj prizor je ko me ne bolijo ušesa
 moj prizor je ko dišijo spomladi drevesa
 moj prizor je ko ne slišim poštarja
 moj prizor je ko gume na kolesu niso na pol prazne
 moj prizor je ko nudijo poleg Laškega in Uniona še kako drugo pivo
 moj prizor je ko improviziram
 moj prizor je ko na tekmi pade vsaj en gol
 moj prizor je ko nimam časa za branje časopisov
 moj prizor je ko Matija poje
 moj prizor je ko Matija vse poje
 moj prizor je ko zjutraj ob sončnem vzhodu neham delat
 moj prizor je ko kdo drug kaj dela

moj prizor je ko moj sogovornik ta dan ni jedel česna
 moj prizor je ko mi ne zmanjka olja doma in v avtu
 moj prizor je ko po mestu ni več plakatov revival bendov
 moj prizor je ko tovarnjaki ne prehitvajo eden drugega v klanec
 moj prizor je ko Matija igra saksofon
 moj prizor je ko sanjam o ljudeh, ki jih več ni
 moj prizor je ko v Merkatorju dobim še zadnjo stelenico Pelješca
 moj prizor je ko se mi ne zalomi noht
 moj prizor je ko dežuje poleti
 moj prizor je ko se lahko delaš da veš, čeprav nimaš pojma
 moj prizor je ko se lahko vsaj enkrat na dan zlažeš za boljši svet
 moj prizor je ko resnica ni preveč resna
 moj prizor je ko Matija igra synthesizer
 moj prizor je ko je na plaži kakšna senca
 moj prizor je ko vidim žive race
 moj prizor je ko ni več treba kurit na centralno
 moj prizor je ko stopim ven iz pošte
 moj prizor je ko me ciganki prosijo za drobiž
 moj prizor je ko Matija igra kitaro
 moj prizor je ko Ana igra kitaro
 moj prizor je ko ni časa za kompliciranje
 moj prizor je ko Afričani igrajo na kitaro
 moj prizor je ko sem po špilu ves prešvican
 moj prizor je ko bo Bush šel stran na svoj ranč in za njim ne bo prišel McCain
 moj prizor je ko Matija igra trobento
 moj prizor je ko ni moj prizor
 moj prizor je ko je v kinu konec filma in lahko še kar sedim